

ОҢО СУЛУУСПАТА – ҮБҮЛҮӨЙДЭЭХ СЫЛТА

Бүтүнү үбүлүөйдөөх сылын улуустары оҕо консультациятын үлэтин-хамнаһын сөбүдүс-сэбэ Н.Э.Гоголева көрсүр.

Билиги консультация-тыгар бастааннай 15 үлэни баар. Манна Чурапчы нэһили-тин түөрт учаастакка арааран быраастаан, участковой сис-тэрэлээн былааннаах үлэ ы-тыллар. Ону таһынан "Дору-бай орну прививкалыр каби-нет" баар, манна оҕо биалсара, вакцинатор, сис-тэрэлэр баалар. Манна өр сылларга үлэлэ-бит уопуттаах патронажнай сис-тэрэлэр, өр сис-тэрэлэрэ үлэлиилэр. Психиатр дин ба-ар эхэри, өр психиатра дин суох. Анал сертификаттаах үлэни наада этэ. Оҕо невролога баар, манна чааһынан кэлэн көрөн барар.

– Күнгө хас оҕону көрөбүт? – Арааһынай буолар. Сео-нуан кыһын, саас ыарыы ту-рар кэмгэр күнгө 150-160 оҕо тийэ көрөбүт. Сайын өр аччык кэмэ баар буолар. Онон күнгө бачча оҕону көрөбүт ди-эн этэр кыах суох.

– Хамнас боптуруоһа оҕо көрүүтүн ахсааныттан туту-дуктаах дуо?

Быйыл республикада педиатрия тэрилтибитэ 85 сыла. Бу бэйэ даата даҕатан бу саас улуустары кини балыһа дьаһалтата, педиатрия сулууспатын үлэнигэр республикатаагы таһымынаах семинар ыыппыта. Ону таһынан, улуус дьаһалтатын дьэтин аастабы саалатыгар улуустары патронажнай сис-тэрэлэр конкуретара ыытыллыбыта. Бу күрөххэ сис-тэрэлэр дини биснистэри, уопуттары, үлэлэри-хамнастарын көрдөрбүттэр. Манна өр сыллар устата идэтинэн бэринилээхтик үлэлээбит. Оҕулуун нэһилигин участковой балыһатын патронажнай сис-тэрэлэ М.П.Матвеева бастаах сис-тэни ыыбыта.

көрдөрүлэр.

– Үлэни-хамнаһы таһынан общественнай үлэҥэ тоһо кыт-табыт?

– Улуус, сэлэниэ дьаһал-тата ыытар спортивнай күрөх-тэригэр, бырааһынньактаагы тэрэһиннэргэ, дьаһалларга бүтүүн коллективнаах кытта-быт. Мин бэйэм улуустары кини балыһа профсоюзтар үлэлибин. Педиатр-быраас О.П.Оленова – "Харыскал" улуустары кини балыһа эдэр специалистарын түмсүүтүн председатели.

– Бу кэмгэ тирээн турар тыһи боптуруоһунан оҕо кон-сультациятыгар тугу ааттыаҥ этэй?

– Билээн туран, тирээн ту-рар кыһалланан олорор усулу-обуйа буолар. Дьининэн, хас биридин участковой быраас (4 учаастак баар) туспа кабинетка ыарыһахтарын көрөхтөөх. Сороҕор сарсыардаттан кэлээһингэ дьэри орлор учаас-тактарынан букууллаллар, ыа-рыһаһы кытта доруобай өр ки-ирэр, кып-кыарааһа үрүт үһэ түсүһөн "хаос" буолар. Көрөргө да, көрдөрүөргө да, усулуобуйа суох. Билигин үчүгөйдик, тахсылаахтык

– Билиги ОМС систематы-нан үлэлибит. Бу система тус-па былааннаах. Холобур, бу бы-лаанга ыарыһахтары көрүү, дьэтин патронажнай кэрийи, оскуола орлоругар медицин-скэй көрүүтү ытыгы кириэр. Бу ытыгыт үлэбин барытын отчуоттаан статистика отделы-гар ытыгыт. Ол түмүтэр хан-нык быраас, сис-тэрэ хайдах үлэлигэр көстөр эрэри үлэниг хамнаһа онон сыналалмат. Билигин хамнаһы акылааты-нан ыла олоробут. Онгон бу кэ-лэр сыл от ыйын маннайгы күнүттэн улуустары үөрөх уп-равлениетыгар НСОТ кириби-тин курдук билиэхэ ОСОТ (от-раслевая система оплаты тру-да) дин кириэхтээх. Дьэ онно үлэниг хас өрүк көрбүтүтэн, ол оҕо үтүөрүүтүтэн, албөх критерийтэн хамнаһа тутулук-таах буолар.

– Оҕо сулууспатыгар үбү көрүү уонна тыһыны бопту-руоһа оҕо консультациятыгар өгөлөөх дуо?

– Оҕо сулууспатыгар үп ми-элэлэ, аска, эмсэ-томко көрүлэр уонна быһа өр сыллар

гар быраас, сис-тэрэ дьэргэ ти-ийэн ыйга түөртүүтэ көрөр. 2 ыйыгар быраас, сис-тэрэ дьэргэ тийэн иккилэтиг көрөлөр. Оҕо ыйга биридэ хай-аан да консультацияга кэлэн ылааһыннаар, сайдытын бэ-рэбиэркалэтэр, туругун көрдөрөр. Онон оҕо бири сааһыгар дьэри дьэ кэргэни кытта ыкса үлэлибит.

– Бири сааһыгар үһэ бы-рааһы дьэргэ ытыгы үлэҥэ хайдах барар?

– Вызовка эбиэттэн кэлэ сылыбыт. Оҕо консультаци-ятыгар уонна терапевт-быраас-ка вызовка дин 1 массыла бэ-риилэр. Эбиэт иннинэ терапевт сылдыар, эбиэттэн кэлэ биһиги барабыт. Усулуобуйа-быт онук. Онон терапевттар өр күүскэ ыалдыбыт түгэни-гэр эбиэттэн кэлэни кэтэспэ-кэ суһал көмө өгөтүөн туһаныахтарын соһ.

– Хомойуох иһин, улууска инбэлиит оҕо ахсаана элбөх. Бу сылта хайдарый?

– Инбэлиит тахсы сыл-лата үрдүүр. Быйылгы даан-найынан 165 инбэлиит өр учу-отугар турар. Быһырын 2008 сыл түмүгүнэн 172 өр этэ. Онно тэһнээтэххэ, арыһабыт кур-дук эрэри, бу өр 18 сааһын ту-олан улахан дьон ахсааныгар кириитигитэн. МСЭК (медико-социальная экспертная комис-сия) комиссията сыла инбэтиг кэлэн көрөр, быйыл комиссия түмүгүнэн барыта 71 өр ааста. Ол иһигэр 6 өр үтүөрбүт, 8 өр учуокка турда.

– Орлор ханнык ыары-нан инбэлиит учуотугар турал-ларыт?

– Үксэ "врожденная поро-гунан" кириилэр. Ол эбэтэр өр

ийэ доруобуйата мэллүүтүн, хат сылдан сэрэр суох ыары-ыга сыстыгыттан, аһыттан, экологиятыттан ситэ сайдыбат, доруобай буола үөсүбөт.

– Онгон тулаайахтары, реа-билитационнай кини иттиллэ-эччилэри кытта психологи-ческэй, педиатрическэй көрүү-нэтиг тоһо ытыгылар?

– Кэниги сылларга бу хай-ысханы кытта сулууспа үлэти ыкса сибээстээнэ Кырдык, эл-бөх кыамат, тулаайах орлору былааннаан көрөбүт. Эскөтүн ыалта өр улахан ыалды-бытын эбэтэр оһолто түбэспи-тин биллэхпитинэ опека отде-лыгар сурук түһэрибит. Тула-айах орлор үс саастарыгар ди-эри өр отделениетыгар иттиллэ-лэлэр. Онгон салгыт төрөппүт быраабыттан быһылыбыт төрөппүттэрдээх эбэтэр тула-айах хаалбыт орлор реабилитационнай кинигэ, интернакка олохсуйаллар. Кэниги 60-тан тахса тулаайах өр федераль-най программанан медицин-скэй көрүүнү барда. Бу дьаһал-та улууска суох специалистары куораттан таһааран толору

үлэни олоробут да, усулуо-буябыт үчүгөйдэ эбитэ буоллар өссө үчүгөйдик үлэлиэхпит этэ. Саатар иһи приемнуур каби-нет баара буоллар.

– Ньургуйаана Эмильевна үлэ-хамнас барынан сырда-тыһыт иһи махтанабын. Уон-на онгон түмүкэ тугу эттиг этэй?

– Бастатан туран, улуус ба-ры өр сулууспатын үлэниггэ-рин үбүлүөйдөөх сылыннан ээрдэлибин! Бу сулууспа сүрдөөх суолталаах. Оҕо күн си-рин көрүүтүтэн доруобуйатын көрөн-истэн доруобай, чөл ту-руктаах ийэ, аҕа буоларын си-тиһи саамай улахан сыалы-тынан-соруктуунан буолар.

Коллегаларбар, кырачаан дьоммор доруобуйаны баҕара-бын. Иннигитин, орду кини доруобуйатыгар олук уурар сааһыгар көрөр-истэр, эмигэр чинг туруктаах, сырдык, ыраас, бары усулуобуйа эмигэтигэр поликлиника тугуллара буол-лар дин баҕа санаабын тирдэ-бин.

Айгалина АДАМОВА
кэпсэттэ

СОТОРУ! Чурапчы ирдэбиллээх көрөөччүлэригэр анаммыт САҢА КОНЦЕРТНАЙ ПРОГРАММА

Дьоккуускай куоракка кэлэн сэлэри-ни ылыт.

"ОСЕННИЙ ВАЛЬС ЛЮБВИ" кон-цертнай программа кытыллыахтарын, "Дайар сахалар" Саха Республикатын народнай артыһа, самодетельнай композитор, ырыһыт Аркадий Алекс-е-спайы бөлөхүн

КОНЦЕРА
ыччакка кэлэтиг биллибит Саха эс-терадатын саҥа талааннара.
Сизин Уола, Олег Беляев, Альберт Михайлов, Ангелина Файрушина, На-дежда Захарова, Анна Павлова.

Киирин биллэ: улахан дьонго – 150 солк, ордуоҕо – 100 солк.
"Түүнү уоттаах Дьоккуускай" арнас ритмическ дискотекага ытыраллар.
Киирин биллэ – 50 солк.
А.Александров саҥа компакт дискэлэра, ырыһыта атылланаллар

Гастроль графига: (Алтынны ый)
8 – Чыапара, 9 – Толоон, 10 – Муҕу-дай, 11 – Төлөй, 12 – Чакыр, 13 – Хайа-хэ-сыт, 14 – Хадаар, 15 – Хоптор, 16 – Одь-улуун, 17 – Мырыла, 18 – Мындаарайы, 19 – Болтоҕо, 20 – Хатыла, 21 – Арыһы-ах, 22 – Кылыткы, 23 – Сылан, 24 – Чу-ралчы.

